

Nr 16.

Ankom till Riksdagens kansli den 23 mars 1911, kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 62 §
1 mom. i reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning.*

I en inom Andra kammaren väckt, till bankoutskottet för förberedande handläggning öfverlämnad motion (nr 208) har herr *Hj. Rissén* föreslagit, att Riksdagen ville besluta att § 62 mom. 1 i reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning må erhålla följande ändrade lydelse:

För tillsättning af ordinarie tjänsteman eller *vaktbetjante* utsättes vid hufvudkontoret af fullmäktige och vid öfriga kontor af vederbörande styrelse medelst anslag å lämpligt ställe inom kontoret samt kungöres i Post- och Inrikes Tidningar ansökningstid å *tjugu* dagar från kungörandet.

Motionären har till stöd för sin framställning anført följande:

»Vid ledigförklarande af ordinarie tjänst vid en del statens verk och inrättningar äro särskilda föreskrifter fastställda, hvilka gälla för alla, såväl högre som lägre tjänstebefattningars tillsättande. Däraf följer att så ledigförklarade tjänster skola skriftligen sökas, hvarvid den sökande har att till sin ansökan bifoga tjänsteförteckning och referenser, som kunna vara erforderliga för erhållandet af den tjänst, som sökes, på samma gång då flera sökande anmält sig, de kunna tjäna vederbörande till vägledning vid bedömning af de sökandes kvalifikation då det skall afgöras hvem af dessa äger största förutsättningen för tjänstens skötande.

I reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning finnes i § 62 mom. 1 en dylik föreskrift af följande lydelse:

För tillsättning af ordinarie tjänsteman utsättes vid hufvudkontoret af fullmäktige och vid öfriga kontor af vederbörande styrelse, medelst an-

slag å lämpligt ställe inom kontoret, samt kungöres i Post- och Inrikes Tidningar ansökningstid å trettio dagar från kungörandet.'

Vore det nu så, att riksbankens författningar varit föremål för sådan modernisering som på senare tid genomförts för en hel del andra statens verk, så vore ju däraf själfklart, att äfven lediga vaktmästarbefattningar inom banken anslogos till sökning lediga på samma sätt som nu äger rum vid högre tjänstebefattningars tillsättande. Så är emellertid ej förhållandet, i det att riksbankens författningar och föreskrifter i likhet med en del andra verks författningar bestå sig med den gamla föråldrade benämningen tjänstemän och betjante, därmed de senare utsättas för en mera styfmoderlig behandling med att icke få dem tillerkända tjänster på samma sätt anslagna, som de förra.

Enligt hvad jag har mig bekant, råder ej något förbud för vaktmästare att skriftligen inlämna sin ansökan, då sådan tjänst antages vara ledig, men vederbörande synas lägga hufvudvikten på att den eller de personer, som aspirera på sådana tjänster, skola göra personlig uppvaktning och muntligen frambära sin ansökan och därvid vördsamt anhålla, att blifva ihågkomna vid tillsättandet af ledig ordinarie tjänst.

Då ett sådant ansökningsförfarande mången gång kan medföra, att den uppvaktade vid tillsättandet af dylik tjänst mer tar hänsyn till den ena eller andra sökandens person, än till de verkliga tjänste- eller andra meriter, dessa kunna förebära, torde det riktiga vara, att alla ordinarie tjänster ansloges å viss tid till ansökning lediga.

Den för en del andra statens verk fastställda ansökningstid är vanligen tjugu dagar, hvarför samma tid för riksbanken äfven bör kunna fastställas.»

Fullmäktige i riksbanken hafva på anmodan i ärendet afgifvit följande yttrande:

»Motionären framhåller såsom själfklart, att, om riksbankens författningar varit föremål för sådan modernisering, som på senare tid genomförts för en del andra statens verk, lediga vaktmästarbefattningar inom banken nu skulle blifva kungjorda på samma sätt som sker vid högre tjänstebefattningars tillsättande.

I anledning häraf vilja fullmäktige erinra därom, att i de nya instruktioner, som de senaste åren utfärdats för åtskilliga centrala ämbetsverk, icke finnes någon föreskrift rörande vaktmästarbefattningars kungörande. Dylik föreskrift finnes icke ens alltid beträffande de lägre tjänstemannabefattningarna i ämbetsverket, såsom t. ex. framgår af den år 1907 ut-

färdade instruktionen för statskontoret. Saknaden af föreskrift om vaktmästarbefattningars kungörande hindrar naturligtvis icke att, när en vaktmästarsyssla blifvit ledig, viss ansökningstid kan genom anslag utsättas. Enligt hvad fullmäktige inhämtat har detta förfaringssätt äfven brukat här och hvar tillämpas, men anslaget har då skett uteslutande inom ämbetsverket, detta för att bereda äfven de yngre extra vaktmästarna tillfälle att anmäla sig.

För riksbanken är det af synnerligt stor vikt, att vaktmästarkåren blir den bästa möjliga. Angeläget är därför, att vid vaktmästarbefattningars tillsättande göra ett urval. Att detta urval skulle blifva bättre, om befattningarna kungjordes lediga i allmänna tidningarna, synes fullmäktige otvifvelaktigt. Då nämligen aflöningsförhållandena för vaktmästare äro mera förmånliga i riksbanken än i andra statens verk, är att antaga, att en liflig täflan skulle uppstå om dessa platser. Fullmäktige blefve då i tillfälle att bland de täflande utvälja de bästa, det vill säga dem, hos hvilka de egenskaper vore till finnandes, som främst böra komma i beaktande, nämligen pålitlighet och duglighet.

Visserligen kan förutses, att, då sökande sannolikt komma att anmäla sig icke blott från flertalet verk i Stockholm utan äfven från landsorten, det för fullmäktige blefve både svårt och besvärligt att göra urvalet. Men från synpunkten af riksbankens intresse kan den föreslagna ändringen icke vara annat än nyttig.

Det är emellertid icke troligt, att förslag i denna riktning skulle från fullmäktiges sida hafva framkommit. Det kan nämligen icke betviflas, att den ifrågasatta ändringen af reglementet skulle af riksbankens extraordinarie vaktmästare kännas såsom en obillighet och mången gång äfven innebära en sådan. Då någon särskild yrkesskicklighet icke erfordras för att tillfredsställande sköta en vanlig vaktmästarsyssla, skulle för riksbankens extra vaktmästare uppstå stora svårigheter att framför äldre och mera meriterade medsökande vinna beförden. Det är sannolikt af detta skäl man inom ett verk i allmänhet icke kungör vaktmästarbefattningar till ansökan lediga på sådant sätt, att därigenom göres direkt inbjudan till sökande från andra verk. Att ett dylikt förfarande vid riksbanken skulle försvåra rekryteringen därstädes af erforderliga extra vaktmästare kunde äfven befaras.

Ehuru således från dessa synpunkter motionärens förslag måste framkalla stora betänkligheter, måste dock på skäl, som ofvan framhållits, erkännas, att det äfven innebär en beaktansvärd fördel. Fullmäktiges ställning till förslaget har i det ofvan sagda blifvit angifven.»

Såsom fullmäktige i sitt här ofvan intagna yttrande erinra, hafva i de nya instruktioner, som de senaste åren utfärdats för åtskilliga centrala ämbetsverk, några föreskrifter icke intagits rörande vaktmästarbefattningars kungörande. Att under sådana förhållanden ensamt för riksbanken meddela en dylik föreskrift, anser utskottet icke vara lämpligt och detta så mycket mindre, som, enligt hvad fullmäktige jämväl erinrat, saknaden af föreskrift i berörda afseende ingalunda hindrar att, när en vaktmästar-syssla blifvit ledig, viss ansökningstid kan genom anslag utsättas. Ett dylikt förfaringssätt lär ju ock hafva brukat här och hvar tillämpas, dock endast medelst anslag inom ämbetsverket. Då det ej kan bestridas, att ett sådant tillvägagångssätt är ur flera synpunkter fördelaktigt, i främsta rummet genom att bereda äfven de yngre extra vaktmästarna tillfälle att anmäla sig, anser sig utskottet i anslutning härtill böra uttala önskvärheten af att vid lediga vaktmästarbefattningars tillsättande ansökningstid utsättes medelst anslag inom banken, och torde vid sådant förhållande några särskilda föreskrifter rörande tiden icke erfordras, lika litet som anledning förefinnes att ändra gällande bestämmelser rörande ansöknings-tiden för tillsättning af ordinarie tjänstemän.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer bankoutskottet,

att förevarande motion II: 208 icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 mars 1911.

På bankoutskottets vägnar:

WERNER G. VON SCHWERIN.